

Izabela Bielka

Przyznanie Autonomii Palestyńskiej statusu nieczłonkowskiego państwa obserwatora ONZ a proces pokojowy na Bliskim Wschodzie

---

Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa nr 4, 23-36

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Izabela BIELKA

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

PRYZYCNANIE AUTONOMII PALESTYŃSKIEJ STATUSU NIECZŁONKOWSKIEGO PAŃSTWA OBSERWATORA ONZ A PROCES POKOJOWY NA BLISKIM WSCHODZIE

Wstęp

Bliski Wschód to jeden z najbardziej zapalnych punktów współczesnego świata. Nazwa Bliski Wschód obejmuje swym zakresem terytorium krajów „południowo-zachodniej Azji (Afganistan, Arabia Saudyjska, Bahrajn, Cypr, Irak, Iran, Izrael, Jemen, Jordania, Katar, Kuwejt, Liban, Oman, Syria, Turcja,) oraz północno-wschodniej Afryki (Egipt, Sudan, Zjednoczone Emiraty Arabskie)”.¹ Według geopolitycznej koncepcji Zbigniewa Brzezińskiego region Bliskiego Wschodu ograniczony jest przez świecką Turcję i fundamentalny Iran.² Pozycje międzynarodową regionu Bliskiego Wschodu określa jego strategiczne położenie geopolityczne i czynnik gospodarczy (największa koncentracja złóż ropy naftowej – 61,5%, zasobów gazu ziemnego – 40,4%³ i ogromny rynek zbytu). Rola regionu we współczesnych stosunkach międzynarodowych jest niebagatelna. Bliski Wschód można scharakteryzować następującymi pojęciami: panowanie islamu, kwestia palestyńska, poświęcenie dla jedności arabskiej, powstanie państw – producentów ropy naftowej oraz występowanie terroryzmu.⁴

Konflikt izraelsko-palestyński jest jednym z najdłuższych i wielopłaszczyznowych konfliktów współczesnego świata toczy się od zakończenia I wojny światowej z chwilą przyznania Wielkiej Brytanii przez Ligę Narodów mandatu nad Palestyną.⁵ Spór przybrał na siłę w maju 1948 roku, zaraz po utworzeniu niepodległego państwa Izrael na terenie Palestyny.⁶ Eskalacja konfliktu przybiera mniejsze lub większe natężenie, a sytuacja na terenie Bliskiego Wschodu ulega w ciągu ostatnich dziesięcioleci istotnym przeobrażeniom. Problematyka związana z konfliktem między Izraelem i Palestyną jest szeroko opisywana w literaturze naukowej i cieszy się zainteresowaniem badaczy. Spór generuje ogromną publiczną dyskusję i debatę, jest stałym tematem wiadomości prasowych i telewizyjnych: przemoc, ataki terrorystyczne, akcje odwetowe. W wyniku toczących się działań śmierć poniosła ogromna ilość ludzi po obu stronach.

Istnieje kilka głównych czynników rzutujących na historię konfliktu izraelsko-palestyńskiego: zimna wojna,⁷ rozwój syjonizmu,⁸ wewnętrzne podziały w świecie

---

¹ J. Bryła, *Bliski i Środkowy wschód w stosunkach międzynarodowych*. (w:) Cz. Mojsiewicz, W. Malendowski (red.), *Stosunki międzynarodowe*. Wrocław 2000, s. 137

² Z. Brzeziński, *Wielka szachownica*. Warszawa 1998, s. 49 i 57

³ U.S. Energy Information Administration (EIA), *Middle East & North Africa*, <http://www.eia.gov/countries/mena/> (pobrano 10.10.2012 r.)

⁴ F. Halliday, *Islam i mit konfrontacji*. Warszawa 2002, s. 33

⁵ Zob. *The Palestine Mandate*, Avalon Project – Documents in Law, History and Diplomacy, http://avalon.law.yale.edu/20th_century/palmanda.asp (pobrano 10.10.2012 r.) i P. Mansfield, *The Arabs*. London 1992, s. 172-175

⁶ 14 maja 1948 roku w Tel Awiwie Dawid Ben Gurion proklamował utworzenie państwa Izrael.

⁷ *Zimna wojna* (Cold War) – umowne określenie stosunków pomiędzy USA i państwami zachodnimi a ZSRR i grupą państw socjalistycznych po II wojnie światowej.

arabskim, związki Izraela z USA, terroryzm i fundamentalizm islamski. Podczas zimnej wojny konflikt izraelsko-palestyński nabrał wymiaru globalnego. Amerykanie poparli Izrael, a ZSRR państwa arabskie. Na skutek wojen lat 1948-1949, 1956, 1967, 1973 i 1982 Izrael powiększył swoje terytorium. Rozwój syjonizmu był bodźcem wpływającym na wyodrębnienie się nacjonalizmu palestyńskiego, a w dalszej konsekwencji utrudniał rozmowy pokojowe.⁹ Zaognienie sytuacji na terenie Bliskiego Wschodu powoduje terroryzm i fundamentalizm islamski nawołujący do czystych podstawowych form islamu, budowy „nowego” społeczeństwa i państwa opartego na Koranie oraz obrony tożsamości cywilizacji islamu przed wpływem innych kultur. Wpływ na konflikt wywierają wewnętrzne podziały w świecie arabskim jak rywalizacja pomiędzy Arabią Saudyjską a Egiptem o odegranie mocarstwowej roli wśród państw arabskich i konflikt pomiędzy wyznawcami dwóch odłamów islamu: szyitów i sunnitów. Zwolennicy obydwu nurtów rywalizują ze sobą na poziomie wewnątrzpaństwowym o władzę w poszczególnych państwach podsycając wewnętrzne konflikty, a dwa główne i silne państwa sunnicka Arabia Saudyjska i szyicki Iran dążą do dominacji w regionie i objęcia przywództwa w świecie muzułmańskim. Dużą rolę w konflikcie izraelsko-palestyńskim odgrywają związki Izraela z USA. 14 maja 1948 r. Stany Zjednoczone jako pierwsze państwo uznały Izrael, a w późniejszych latach były jego głównym sojusznikiem. Izrael uzyskał od Waszyngtonu pomoc wojskową, finansową i nowoczesną technologię. USA udziela wsparcia Izraelowi na forum Rady Bezpieczeństwa ONZ, składając liczne weta w rezolucjach ONZ potępiających Izrael. Stany Zjednoczone odgrywają wiodącą rolę w bliskowschodnich dyplomacjach stosując szeroki wachlarz środków i metod oddziaływania, których powodzenie zależy nie tylko od adekwatności doboru do celu, jakim było ostateczne i trwałe rozwiązanie konfliktu, ale również od intensywności i dynamiki ich stosowania oraz od rodzaju reakcji adresatów na stosowane wobec nich środki i metody.¹⁰ USA odgrywały i odgrywają kluczową rolę w procesie pokojowym na Bliskim Wschodzie.¹¹ Oprócz Amerykanów w konflikt angażują się następujące państwa i organizacje międzynarodowe: Liga Arabska, Wielka Brytania, Rosja, Unia Europejska, Organizacja Narodów Zjednoczonych, państwa Bliskiego Wschodu i organizacje humanitarne. Na konflikt izraelsko-palestyński rzutują kilka podstawowych problemów: utworzenie państwa żydowskiego w samym sercu świata arabskiego, powstanie państwa palestyńskiego, uznanie państwa Izrael i jego prawa do istnienia, okupacja przez Izrael Strefy Gazy i Zachodniego Brzegu Jordanu, rozwój osadnictwa żydowskiego na okupowanych terenach, ustanowienie statutu Jerozolimy,¹² działania

⁸ Syjonizm – ideologia i polityczny ruch żydowski ukształtowany w XX w. Głównym celem syjonizmu było utworzenie państwa żydowskiego w Palestynie oraz zahamowanie procesów asymilacyjnych mniejszości żydowskich w poszczególnych krajach. Współcześnie syjonizm stawia sobie za cel utrzymywanie jedności całego narodu żydowskiego żyjącego w rozproszeniu i jego więzi z Izraelem.

⁹ Zob. W. Laqueur, *A History of Zionism*. New York 2003; A. Hertzberg, *The Zionist Idea: A Historical Analysis and Reader*. Philadelphia 1997

¹⁰ J. Zajac, *Środki i metody oddziaływania USA w bliskowschodnim procesie pokojowym (1991-2000)*. Warszawa 2005, s. 9-10

¹¹ Zob. W. B. Quandt, *Peace process: American diplomacy and the Arab-Israeli conflict since 1967*. Washington 2005, s. 1-23

¹² Zob. S. S. Montefiore, *Jerozolima. Biografia*. London 2011, s. 664

terrorystyczne Hamasu,¹³ akcje odwetowe Izraela, problem uchodźców i ich prawa powrotu, wzajemna niechęć obu narodów zakorzeniona od pokoleń.

Większość prób pokojowego rozwiązania konfliktu nie powiodła się. Palestyńczycy od dawna dążyli do ustanowienia niezależnego, suwerennego państwa w Strefie Gazy na Zachodnim Brzegu Jordanu i Wschodniej Jerozolimie, zajętych przez Izrael podczas wojny sześciodniowej w 1967.¹⁴ Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 181¹⁵ w sprawie podziału Palestyny¹⁶ zakładała powstanie państwa żydowskiego i państwa arabskiego oraz Specjalnej Międzynarodowej Strefy dla Miasta Jerozolima.¹⁷ W 1988 roku, przywódca Organizacji Wyzwolenia Palestyny (OWP)¹⁸ Jaser Arafat, jednostronnie ogłosił powstanie niepodległego państwa palestyńskiego w granicach z 1967, czyli na całości Zachodniego Brzegu i Strefy Gazy.¹⁹ Nowe powstałe państwo zostało uznane przez około sto krajów w przeważającej większości arabskich i komunistycznych. W 1993 roku na konferencji w Oslo doszło do utworzenia Autonomii Palestyńskiej²⁰ na Zachodnim Brzegu Jordanu i w Strefie Gazy.²¹

¹³ *Hamas* – Harakat al-Mukawama al-Islamijja, Muzułmański Ruch Oporu, radykalna organizacja palestyńska; działa od 1987 w Okręgu Gazy i na Zachodni Brzegu (Jordanu); dąży do utworzenia państwa palestyńskiego; opozycyjna wobec OWP; ataki na armię Izrael; w 2006 wygrała wybory do Palestyny. Rady Konsultacyjnej; 2007 utracił władzę, ale po krwawych walkach przejął kontrolę nad Strefą Gazy.

¹⁴ *Wojna izraelsko-arabska* nazywana też wojną sześciodniową (5-10 VI 1967), stoczona pomiędzy Izraelem a Egiptem, Jordanią i Syrią. W wojnę zaangażowały się także inne arabskie państwa: Irak, Arabia Saudyjska, Kuwejt i Algieria.

¹⁵ *Resolution 181 Future government of Palestine*, 29 November 1947, United Nations, <http://unispal.un.org/unispal.nsf/07F0AF2BD897689B785256C330061D253> (pobrano 10.10.2012 r.)

¹⁶ *Palestyna* – arab. Filasṭīn, gr. Palaistina, hebr. Pelisztim, Ziemia Święta, kraina historyczna i geograficzna na Bliskim Wschodzie, nad Morzem Śródziemnym, w Izraelu i Autonomii Palestyńskiej; 1922-48 terytorium mandatowe Wielkiej Brytanii; masowy napływ Żydów z Europy w związku z rozwojem ideologii syjonizmu; 1948 powstanie Izraela; 1948-49 wojna arabsko-izraelska; Izrael zajął 2/3 powierzchni Palestyny, Zachodni Brzeg (Jordanu) wszedł w skład Jordanii (od 1967 okupacja izraelska); 1964 powstanie OWP; 1988 Jordania zrzekła się praw do Zachodniego Brzegu; na mocy porozumienia izraelsko-palestyńskiego 1993 – autonomia palestyńska w mieście Jerycho, 1995 rozszerzona; obszar ten jest terenem krwawych starć izraelsko-palestyńskich.

¹⁷ United Nations, *The question of palestine at the United Nations*. Nowy Jork 2008, s. 111, unispal.un.org/unispal.nsf/home.html (pobrano 10.10.2012 r.)

¹⁸ *Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP)* – arab. Munazzamat at-Tahrir al-Filastiniyya, polityczna reprezentacja Palestyńczyków, założona 1964 przez większość ugrupowań palestyńskich dążących do utworzenia państwa palestyńskiego; kierowana od 1969 r. aż do swojej śmierci w 2004 r. przez Jasera Arafata; od 1976 członek Ligi Państw Arabskich; najwyższy organ Palestyńska Rada Narodowa (parlament); po 1988 zmiana w poglądach kierownictwa OWP, co spowodowało uaktywnienie się ugrupowań opozycyjnych o zabarwieniu fundamentalistycznym, przede wszystkim Hamasu, które sprzeciwiały się kontynuacji procesu pokojowego na Bliskim Wschodzie; 1993 układ z Izraelem o stopniowym poszerzaniu autonomii palestyńskiej w Okręgu Gazy i na Zachodnim Brzegu (Jordanu); 1994 OWP przejęła władzę w tworzonej Autonomii Palestyńskiej; w 2 połowie lat 90. organizowała struktury państwowe, przygotowując Autonomię Palestyńską do pełnej suwerenności; nie zdołała podporządkować sobie skrajnych organizacji terrorystycznych ani zmusić Izraela do dalszych ustępstw, w wyniku czego stała się obiektem agresji z jednej i drugiej strony; w 2003 J. Arafat zrezygnował z funkcji premiera Autonomii Palestyńskiej, pozostał jednak przywódcą OWP; po jego śmierci, od 2005 przewodniczący M. Abbas.

¹⁹ *Palestinian Declaration of Independence*, 15 November 1988, UNISPAL, <http://unispal.un.org/UNISPAL.NSF/06EB54A389E2DA6C6852560DE0070E392> (pobrano 10.10.2012 r.)

²⁰ *Autonomia Palestyńska (PA)* – formalnie Palestyńskie Władze Narodowe, arab. al-Sulah al-Waaniyyah al-Filasīniyyah, organ zarządzający palestyńskimi regionami autonomicznymi na Zachodnim Brzegu i w Strefie Gazy, powstały w 1994 w ramach porozumienia pokojowego między Izraelem a Organizacją Wyzwolenia Palestyny (OWP).

Na mocy postanowień z Oslo pomiędzy Izraelem a OWP, obszar Autonomii Palestyńskiej został podzielony na trzy obszary o różnych poziomach kontroli: A, B i C.²² Porozumienie z Oslo zakładało przekazanie z czasem kolejnych obowiązków i uprawnień na rzecz Autonomii Palestyńskiej.²³ Tak się nie stało, a ponieważ nie udało się osiągnąć zakończenia konfliktu, podział nadal obowiązuje. Palestyńczycy nadal są narodem i państwem „in statu nascendi”.²⁴ Władze Autonomii posiadają pełną kontrolę nad obszarami A, który składa się ze Strefy Gazy i kilku większych miast na Zachodnim Brzegu Jordanu. Obszar B znajduje się pod wspólną kontrolą izraelsko-palestyńską. Palestyńczycy sprawują tam władzę cywilną, a kontrolę bezpieczeństwa armia izraelska. Strefa B obejmuje większość palestyńskich obszarów wiejskich. Natomiast obszar C znajduje się pod kontrolą Izraela i są to kolonie żydowskie, drogi dojazdowe oraz punkty strategiczne (np. wzgórze, źródła wody), a władze palestyńskie odpowiadają za edukację i opiekę zdrowotną.²⁵ Obecnie Strefa Gazy kontrolowana jest przez Hamas, obszar Zachodniego Brzegu Jordanu zarządzany jest przez Fatah,²⁶ a Wschodnia Jerozolima kontrolowana jest przez Izrael. Po utworzeniu Autonomii Palestyńskiej wydawało się, że wizja „Nowego Bliskiego Wschodu” zwycięży historyczne zaszłości i nieporozumienia, jednak przez następne dwie dekady rozmów pokojowych nie udało się stworzyć trwałego rozwiązania i od tej pory negocjacje zawsze stawały w martwym punkcie.²⁷ W historii konfliktu izraelsko-arabskiego możemy wyróżnić kilka głównych wydarzeń, które zmieniły rzeczywistość konfliktu i procesu pokojowego na Bliskim Wschodzie: rok 1948, czyli powstanie państwa Izrael, wojnę sześciodniową z 1967²⁸ roku i fiasko konferencji w Camp David z 2000 roku. Ostatnia runda bezpośrednich negocjacji miała miejsce w 2010 roku. Nastąpiło zawieszenie rozmów pokojowych do momentu zaprzestania budowy nowych osiedli na Zachodnim Brzegu i we Wschodniej Jerozolimie, którą Palestyńczycy uważają za swoją stolicę, a Izrael rozpoczął ofensywę w Strefie Gazy w celu pacyfikacji Hamasu.

We wrześniu 2011, Mahmud Abbas, prezydent Autonomii Palestyńskiej i przewodniczący OWP, podjął starania o uzyskanie statutu pełnoprawnego członka ONZ w oparciu o granice sprzed 1967.²⁹ Co oznaczałoby uznanie niepodległości państwa palestyńskiego. Zgodnie z Art. 4 Karty Narodów Zjednoczonych: „W poczet członków Organizacji Narodów Zjednoczonych może

²¹ *Declaration of Principles on Interim Self-Government Arrangements 13 September 1993*, The UN Refugee Agency, <http://www.unhcr.org/refworld/publisher,ARAB,,,3de5e96e4,0.html> (pobrano 10.10.2012 r.)

²² J. Kukułka, *Historia współczesna stosunków międzynarodowych 1995-2004*. Warszawa 2001, s. 619; J. L. Gelvin, *Konflikt izraelsko-palestyński*. Kraków 2009, s. 277

²³ J. Świeca, *Bliskowschodni proces pokojowy. Idee – inicjatywy – dyplomacja*. Katowice 1996, s. 113;

A. Chojnowski, J. Tomaszewski, *Izrael*. Warszawa 2001, s. 374

²⁴ *In statu nascendi – z łac.* „w trakcie powstawania”, „w trakcie rodzenia się”.

²⁵ Zob. F. Mattar, *Encyclopedia of the Palestinians*. New York 2005, s. 336-340; N. J. Brown, *Palestinian Politics After the Oslo Accords: Resuming Arab Palestine*. California 2003

²⁶ *Al-Fatah* – dosłownie „Palestyński Ruch Wyzwolenia Narodowego”, jest jedną z największych palestyńskich partii politycznych i największą frakcją Organizacji Wyzwolenia Palestyny.

²⁷ Israel Ministry of Foreign Affairs, *Peace Process*, [http://www.mfa.gov.il/mfa/peace process](http://www.mfa.gov.il/mfa/peace%20process) (pobrano 10.11.2012 r.); Ministry Of Information Palestinian National Authority, *Agreements & Documents*, <http://www.minfo.ps/English/index.php?pagess=agree> (pobrano 10.11.2012 r.)

²⁸ Zob. S. Dunstan, *Wojna sześciodniowa 1967. III wojna izraelsko-arabska*. Poznań 2010, s. 88

²⁹ *Application of Palestine for admission to membership in the United Nations*, 23 September 2011, UNISPAL, <http://unispal.un.org/unispal.nsf/28ead5e67368b9ea852579180070e4d6/f6cf1ed25a5d8fe9852579170050c37f?OpenDocument> (pobrano 10.11.2012 r.)

być przyjęte każde inne państwo miłujące pokój, które przyjmie zobowiązania zawarte w niniejszej Karcie i, zdaniem Organizacji, zdolne jest i pragnie zobowiązania te wykonywać. Przyjęcie każdego takiego państwa do Organizacji Narodów Zjednoczonych następuje w drodze decyzji Zgromadzenia Ogólnego, powziętej na zalecenie Rady Bezpieczeństwa”.³⁰ Zgodnie z Art. 27 Karty NZ Decyzje Rady Bezpieczeństwa zapadają większością głosów dziewięciu członków, włączając w to głosy wszystkich stałych członków: Chin, Francji, Rosji, Wielka Brytanii oraz Stanów Zjednoczonych. Następnie Rada przedstawia Zgromadzeniu Ogólnemu rekomendacje do rozpatrzenia. Zostaje ona przyjęta głosami dwóch trzecich głosów Zgromadzenia Ogólnego.³¹ W obliczu silnego nacisku Izraela i Stanów Zjednoczonych nie można było zabezpieczyć wymaganych dziewięciu głosów w Radzie. Wniosek utknął na poziomie Rady, która nie zdołała wydać „jednogłośnej rekomendacji”. Uzyskanie statutu pełnoprawnego członka ONZ przez Autonomię Palestyńską nie miało żadnych szans na przyjęcie, bo Stany Zjednoczone jako stały członek Rady Bezpieczeństwa zapowiedziały, że skorzystają w Radzie Bezpieczeństwa z prawa weta, gdyby palestyński wniosek uzyskał tam wymaganą większość. Według USA i Izraela, jedyną drogą do rozwiązania konfliktu na Bliskim Wschodzie są dwustronne negocjacje. Prezydent USA Barack Obama powiedział do Zgromadzenia Ogólnego ONZ, że nie ma „drogi na skróty” w celu zakończenia konfliktu, który trwa od dziesięcioleci. Pokój może być osiągnięty tylko przez samych Palestyńczyków i Izraelczyków.³²

Mimo nie uzyskania statusu pełnoprawnego członka ONZ władzom palestyńskim udało się uzyskać poparcie zwykłych Palestyńczyków i pobudzić opinię publiczną na okupowanych terytoriach. Nastroje Palestyńczyków spotęgowały wydarzenia „arabskiej wiosny”. W 2011 roku Palestyna została członkiem UNESCO.³³ Sto siedem państw głosowało za, czternaście przeciw, pięćdziesiąt dwa wstrzymały się od głosu.³⁴ Rezolucja w sprawie członkowska Autonomii Palestyńskiej w UNESCO została uznana za międzynarodowy sukces i krok w kierunku wzmocnienia pozycji Palestyńczyków na forum ONZ.³⁵ Doprowadziła jednak do zawieszającego finansowania UNESCO przez USA.³⁶

³⁰ United Nations, *Charter of the United Nations*, <http://www.un.org/en/documents/charter/chapter4.shtml> (pobrano 10.11.2012 r.)

³¹ United Nations, *About UN Membership*, <http://www.un.org/en/members/about.shtml> (pobrano 10.11.2012 r.)

³² The White House, *Remarks by President Obama in Address to the United Nations General Assembly*, New York 21.09.2011, <http://www.whitehouse.gov/the-press-office/2011/09/21/remarks-president-obama-address-united-nations-general-assembly> (pobrano 10.11.2012 r.)

³³ UNESCO (ang. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) – Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury.

³⁴ Zob. UNESCO, *General Conference admits Palestine as UNESCO Member*, 31.10.2012, http://www.unesco.org/new/en/mediaservices/singleview/news/general_conference_admits_palestine_as_unesco_member_state/ (pobrano 10.11.2012 r.)

³⁵ Zob. *Admission of Palestine as member of UNESCO – Resolution*, 29 Oktober 2011, UNISPAL, <http://unispal.un.org/unispal.nsf/2f86ce183126001f85256cef0073ccce/f42a44e9f65f15758525793b00766f76?OpenDocument> (pobrano 10.11.2012 r.)

³⁶ C. Lynch, *UNESCO votes to admit Palestine; US cuts off funding*, “Washington Post”, http://articles.washingtonpost.com/2011-10-31/world/35280204_1_israeli-drone-strike-palestinian-state-unesco (pobrano 10.11.2012 r.); B. Ravid, *After UNESCO vote, Israeli sanctions on Palestinian Authority anger US*, „Haaretz”, <http://www.haaretz.com/print-edition/news/after-unesco-vote-israeli-sanctions-on-palestinian-authority-anger-u-s-1.393600> (pobrano 10.11.2012 r.)

Kolejnym krokiem było złożenie przez Abbasa wniosku o przyznanie Autonomii Palestyńskiej statusu nieczłonkowskiego państwa obserwatora ONZ, takiego samego jaki ma w ONZ Watykan. Wcześniej na mocy rezolucji ONZ nr 3237 z 22 listopada 1974 roku, Organizacja Wyzwolenia Palestyny posiadała status obserwatora przy ONZ.³⁷ Zgodnie z uchwaloną rezolucją OWP mogła uczestniczyć w obradach oraz pracach Zgromadzenia Ogólnego, międzynarodowych konferencjach odbywających się pod auspicjami Zgromadzenia Ogólnego ONZ oraz innych organów ONZ, ze wszystkimi prawami obserwatora.

Szansa na uzyskanie przez Autonomię Palestyńską statutu państwa nieczłonkowskiego była wysoka, ponieważ w Zgromadzeniu Ogólnym, w przeciwieństwie do Rady Bezpieczeństwa ONZ, nie obowiązuje prawo weta. Zgodnie z Art. 18 Karty NZ wnioski przechodzą zwykłą większością głosów członków obecnych i głosujących Zgromadzenia Ogólnego ONZ.³⁸ Według OWP ogólnowość palestyńską uznają 122 państwa ONZ.³⁹

W dniu 29 listopada 2012 r. Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych uchwaliło rezolucję A/RES/67/19 przyznając Palestyńczykom status nieczłonkowskiego państwa obserwatora (non-member observer state) w miejsce obecnego statusu obserwatora (observer entity).⁴⁰ Oznacza to uznanie państwa palestyńskiego, ale tylko w strukturach tej organizacji. Za przyjęciem rezolucji zagłosowało 138 ze 193 państw członkowskich ONZ (m.in. Francja, Hiszpania, Szwajcaria, Norwegia), 41 się wstrzymało (m.in. Polska i Niemcy), a 9 było przeciw (m.in. USA, Izrael, Kanada, Czechy, Wyspy Marshalla, Panama).⁴¹ Podwyższenie statusu Autonomii Palestyńskiej ze „stałego obserwatora” do „nieczłonkowskiego państwa obserwatora” nastąpiło w symboliczną 65 rocznicę uchwalenia Rezolucji nr 181 o podziale Palestyny na dwa państwa: żydowskie i arabskie.

Przed głosowaniem Prezydent Abbas zwrócił się do Walnego Zgromadzenia ONZ o wydanie „aktu urodzenia” państwa palestyńskiego, podkreślił, że jest to „moralny i historyczny obowiązek”. Abbas przekonywał, że rezolucja ONZ to ostatnia szansa na rozwiązanie konfliktu palestyńsko-izraelskiego w sposób, który zakłada istnienie dwóch państw: żydowskiego i arabskiego. Wyraził również nadzieję, że w dialog izraelsko-palestyński uda się „tchnąć nowe życie”.⁴²

Izrael i USA natychmiast potępiły rezolucję. Izraelski ambasador przy ONZ Ron Prosor stwierdził, że nawet jeśli Narody Zjednoczone zgodzą się na podniesienie statusu Autonomii Palestyńskiej do poziomu nieczłonkowskiego

³⁷ Zob. *Resolutions 3237 (XXIX) Observer status for the Palestine Liberation Organization*, 22 November 1974, UNISPAL, <http://unispal.un.org/UNISPAL.NSF/0/512BAA69B5A32794852560DE0054B9B2> (pobrano 10.11.2012 r.)

³⁸ Zob. United Nations, *Charter of the United Nations*, <http://www.un.org/en/documents/charter/chapter4.shtml> (pobrano 10.11.2012 r.)

³⁹ Zob. NAD Palestine Liberation Organization, *International Recognition of State in Palestine*, http://www.nad-plo.org/userfiles/file/factsheet/whoandwhyrecognizePalestineFactsheet-englishJuly2011_pdf.pdf (pobrano 10.11.2012 r.)

⁴⁰ Zob. *Resolutions A/RES/67/19 Status of Palestine in the United Nations*, 29 November 2012, UNISPAL, <http://unispal.un.org/UNISPAL.NSF/0/181C72112F4D0E0685257AC500515C6C> (pobrano 10.11.2012 r.)

⁴¹ Zob. United Nations, *General Assembly Votes Overwhelmingly to Accord Palestine' Non-Member Observer State' Status in United Nations*, <http://www.un.org/News/Press/docs/2012/ga11317.doc.html> (pobrano 10.11.2012 r.)

⁴² *Rede von Präsident Mahmoud Abbas vor der UN-Generalversammlung in New York*, 29 November 2012, Palästinensische Mission in der Bundesrepublik Deutschland, http://www.palaestina.org/fileadmin/Daten/Dokumente/Warum_Staat_anerkennen/Rede_von_Präsident_Mahmoud_Abbas_vor_der_UN_29.11.12.pdf (pobrano 10.11.2012 r.)

państwa obserwatora ONZ, to nie będzie to oznaczało uznania państwowości palestyńskiej ponieważ „droga do pokoju wiedzie przez porozumienie, a nie ONZ”. Zdaniem Prosera wniosek Palestyńczyków nie jest krokiem w przód, lecz w tył na drodze do pokoju. Droga do pokoju wiedzie przez bezpośrednie rokowania między Jerozolimą a Ramallah.⁴³ Biuro izraelskiego premiera Benjamina Netanjahu ostro skrytykowało wystąpienie prezydenta Autonomii. Nazywając je „oszczerstwem i jadowitym”, „pełną zakłamana propagandą” przeciwko Izraelowi. Według Netanjahu „nie były to słowa człowieka, który pragnie pokoju”. Szef izraelskiego rządu oświadczył, że rezolucja nie ma żadnego znaczenia dla Izraela i niczego nie zmienia. Jak zaznaczył Netanjahu, prawdziwe państwo palestyńskie nie powstanie bez uznania Izraela jako państwo żydowskiego, ogłoszenia końca konfliktu i rzeczywistych uzgodnień w sprawie bezpieczeństwa, które pozwolą chronić Izrael i jego mieszkańców.⁴⁴ Zdaniem władz Izraela wchodząc do ONZ Autonomia Palestyńska naruszyła układy pokojowe z Oslo z 1993 roku, przewidujące, że samorząd palestyński będzie stopniowo poszerzany w porozumieniu z Izraelem, a żadna ze stron nie będzie jednostronnie zmieniać statusu Zachodniego Brzegu i Strefy Gazy.⁴⁵ Ambasador USA przy ONZ Susan Rice podkreśliła, że w procesie pokojowym nie ma „drogi na skróty”, Stany Zjednoczone nadal nie uznają Palestyny za państwo, a rezolucja ONZ nic nie zmienia w tym względzie.⁴⁶ Sekretarz stanu USA, Hillary Clinton zaraz po głosowaniu skrytykowała decyzję Zgromadzenia Ogólnego, wyrażając opinię, że był to „szkodliwy” i „niefortunny” ruch, który utrudni drogę do pokojowego porozumienia między Palestyną a Izraelem. Tylko na drodze negocjacji pomiędzy stronami Palestyńczycy i Izraelczycy mogą osiągnąć pokój, który tak im się należy.⁴⁷

Ze względu na podziały między krajami członkowskimi, Unia Europejska nie zdołała zająć jednolitego stanowiska w sprawie przyznania Autonomii Palestyńskiej statusu państwa nieczłonkowskiego ONZ. Tylko dziewięć z 27 państw członkowskich UE uznaje Palestynę dwustronnie.⁴⁸ Pomimo różnic w opinii między krajami Unii Europejskiej, Palestyńczycy zdołali pozyskać poparcie trzynastu państw: Francji, Cypru, Hiszpanii, Portugalii, Finlandii, Danii, Luksemburga, Malty, Austrii, Włoch, Irlandii, Grecji i Szwecji. Szwajcaria i Norwegia (niebędące członkami UE) wyraziły poparcie dla palestyńskiej oferty. Od głosu wstrzymała się

⁴³ Israeli Missions Around The World, *Amb. Proser addresses UN General Assembly before the vote on Palestinian Non-member Observer State Status*, 29.11.2012, <http://embassies.gov.il/UnGeneva/NewsAndEvents/Pages/Amb--Proser-addresses-UN-General-Assembly-before-the-vote-on-Palestinian-Non-member-Observer-State-Status.aspx> (pobrano 10.11.2012 r.)

⁴⁴ Office of The Prime Minister of Israel, *PM Netanyahu's Statement at the Menachem Begin Heritage Center in Jerusalem* 29.11.2012, <http://www.pmo.gov.il/English/MediaCenter/Events/Pages/eventbegin291112.aspx> (pobrano 10.11.2012 r.)

⁴⁵ Zob. Israel Ministry of Foreign Affairs, *Facts About Israel*, <http://www.mfa.gov.il/MFA/Facts+About+Israel/History/HISTORY+The+State+of+Israel.html> (pobrano 10.11.2012 r.)

⁴⁶ United States Mission to the United Nations, *Explanation of Vote by Ambassador Susan E. Rice, US Permanent Representative to the United Nations, Following UN General Assembly Vote on Palestinian Observer State Status Resolution*, New York 29 November 2012, <http://usun.state.gov/briefing/statements/201226.html> (pobrano 10.11.2012 r.)

⁴⁷ U.S. Department of State, *Remarks at the Foreign Policy Group's "Transformational Trends 2013" Forum*, <http://www.state.gov/secretary/rm/2012/11/201235.html> (pobrano 10.11.2012 r.)

⁴⁸ BBC, *Palestinians' upgraded UN status*, 30 November 2012, <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-13701636> (pobrano 10.11.2012 r.)

m.in. Wielka Brytania, Holandia, Niemcy i Polska. Czechy jako jedno państwo członkowskie UE głosowało przeciwko Palestyńczykom.⁴⁹

Ambasador Francji przy ONZ Gerard Araud powiedział, że „Francja poparła rezolucję, bo jest przekonana, że może to przyczynić się do wznowienia negocjacji pokojowych w konflikcie na Bliskim Wschodzie”. Dyplomata popiera powstanie dwóch państw dla dwóch narodów, Izraela i Palestyny i apeluje o powrót do stołu negocjacyjnego.⁵⁰ Odmienne zdania są Niemcy, które wstrzymały się od głosu. „Rezolucja może tylko utrudnić negocjacje i znowu oddalić nas od pokojowego rozwiązania konfliktu” – powiedział ambasador RFN przy ONZ Peter Wittig. Dyplomata podkreślił, że państwo palestyńskie może powstać wyłącznie na drodze rokowań z Izraelem.⁵¹ Również Polska wstrzymała się od głosu, uważając, że decyzja ONZ nie zmienia realnej sytuacji Palestyny i utrudni wznowienie bezpośrednich rozmów izraelsko-palestyńskich. Uregulowanie konfliktu może nastąpić jedynie w drodze negocjacji pomiędzy stronami.⁵² Sekretarz generalny ONZ Ban Ki-moon powiedział po głosowaniu, że rezolucja powinna być impulsem dla nowych negocjacji pokojowych. „Palestyńczycy mają prawo do życia we własnym państwie, tak jak Izrael ma prawo do życia ze swoimi sąsiadami w pokoju i bezpieczeństwie”. Sekretarz podkreślił pilną potrzebę wznowienia skutecznych negocjacji.⁵³ Catherine Ashton – wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, zaapelowała do wszystkich stron o działanie w duchu zaufania, tak, aby zapewnić konstruktywne negocjacje i powstrzymać się od działań, które mogłyby podważyć wiarygodność rokowań.⁵⁴

Państwa, które głosowały za nowym statusem dla Autonomii Palestyńskiej, wyrażają w swych deklaracjach nadzieję, że decyzja ONZ stanie się bodźcem do wznowienia rokowań pokojowych między Izraelem a Autonomią Palestyńską. Projekt rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ, zakłada „pilną potrzebę wznowienia i przyspieszenia negocjacji w ramach bliskowschodniego procesu pokojowego”, które mają doprowadzić do „sprawiedliwego i trwałego porozumienia” oraz rozwiązać wszystkie sporne kwestie takie jak: problem palestyńskich uchodźców, kwestia Jerozolimy, rozbudowa osiedli żydowskich, wytyczenie granic, zapewnienie bezpieczeństwa i dostępu do ujęć wodnych.

⁴⁹ Fisher M., *How Europe voted on Palestine at the UN, in 2011 and now*, “Washington Post”, <http://www.washingtonpost.com/blogs/worldviews/wp/2012/11/29/map-how-europe-voted-on-palestine-at-the-u-n-in-2011-and-now/> (pobrano 10.11.2012 r.)

⁵⁰ France at the United Nations, 29 November 2012 – General Assembly – Palestine/non-member observer state – *Explanation of vote by Mr Gérard Araud, Permanent Representative of France to the United Nations*, <http://www.franceonu.org/france-at-the-united-nations/press-room/statements-at-op-en-meetings/general-assembly/article/29-november-2012-general-assembly> (pobrano 10.11.2012 r.)

⁵¹ The Permanent Mission of Germany to the United Nations New York, *General Assembly: Explanation of Vote regarding Palestine's status, Nov 29, 2012*, http://www.new-york-un.diplo.de/Vertretung/newyorkvn/en/_pr/speeches-statements/2012/20121129-wittig-eov-palestine.html?archive=2984642 (pobrano 10.11.2012 r.)

⁵² Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, *Głosowanie w ONZ na temat statusu Palestyny*, http://www.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/wiadomosci/glosowanie_w_onz_na_temat_statusu_palestyny (pobrano 10.11.2012 r.)

⁵³ United Nations, *Secretary-General's remarks to the General Assembly on the Question of Palestine New York, 29 November 2012*, <http://www.un.org/sg/statements/index.asp?nid=6472> (pobrano 10.11.2012 r.)

⁵⁴ Consilium of the European Union, *Declaration by the High Representative on behalf of the European Union on the Middle East Peace Process*, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/cfsp/133902.pdf (pobrano 10.11.2012 r.)

Palestyńczycy dążą do utworzenia na okupowanych terenach Zachodniego Brzegu Jordanu i w Strefie Gazy własnego państwa ze stolicą w Jerozolimie Wschodniej.⁵⁵ Osadnictwo Izraelskie na tych obszarach utrudni funkcjonowanie przyszłego państwa i jest jednym z głównych problemów rzutujących na przebieg konfliktu izraelsko-palestyńskiego.⁵⁶ Uznanie państwowości palestyńskiej na arenie międzynarodowej oznacza również uznanie okupacyjnego charakteru władzy izraelskiej na terytoriach palestyńskich. Według Palestyńczyków w obliczu załamania się procesu pokojowego Rezolucja ONZ jest jedyną drogą do wznowienia negocjacji.

Status nieczłonkowskiego państwa obserwatora ONZ oznacza możliwość pracowania w komisjach ONZ, zabierania głosu, ale bez prawa do głosowania. Pozwala to Palestyńczykom przystępować do międzynarodowych organizacji,⁵⁷ takich jak Międzynarodowy Trybunał Karny (MTK).⁵⁸ Co może umożliwić: pozwanie Izraela za zbrodnie wojenne, zbrodnie przeciw ludzkości i złożenie pozwu przeciw kontynuacji zasiedlania przez Izrael palestyńskich terytoriów okupowanych na Zachodnim Brzegu Jordanu.⁵⁹ Z kolei Izrael może złożyć pozew w sprawie palestyńskich rakiet wyrzucanych ze Strefy Gazy. Aby przystąpić do Międzynarodowego Trybunału Karnego władzę OWP muszą złożyć na ręce Sekretarza Generalnego ONZ dokument stwierdzający, że chcą stać się stroną Statutu Rzymskiego.⁶⁰ Nie jest jednak pewne, czy MTK przyjmie Autonomię. W 2009 roku prokurator generalny Trybunału odrzucił deklarację Palestyńczyków, argumentując, że Autonomia Palestyńska nie jest państwem. Strona palestyńska może starać się również o przystąpienie do konwencji o prawie morza,⁶¹ co mogłoby pomóc jej w roszczeniach wobec złóż gazu znajdującego się u wybrzeży Izraela i Strefy Gazy.⁶² Autonomia Palestyńska może również przystąpić do Międzynarodowej Organizacji Lotnictwa Cywilnego⁶³ i starać się

⁵⁵ *Jerozolima* – hebr. Yērušālaīm, arab. Al-Quds, m. w Palestynie i Izraelu, stolica Izraela, na wyżynie Judei, na wysokości 833 m (Góra Oliwna); część zachodnia – Nowe Miasto należy do Izraela, część wschodnia – Stare Miasto pod okupacją Izraela. Wschodnią Jerozolimę: obejmuje teren północno-wschodniej i wschodniej części Jerozolimy. Autonomia Palestyńska planuje utworzenie we Wschodniej Jerozolimie stolicy swojego państwa.

⁵⁶ Stany Zjednoczone, kraje europejskie oraz palestyńskie władze potępiły Izrael za plany budowy nowych osiedli żydowskich na terenach należących do Palestyńczyków.

⁵⁷ *UN System of Organizations*, <http://www.unsystem.org/en/> (pobrano 10.11.2012 r.)

⁵⁸ *Międzynarodowy Trybunał Karny* – ang. International Criminal Court, stały sąd międzynarodowy mający kompetencję w zakresie ścigania i karania sprawców przestępstw o charakterze międzynarodowym (ludobójstwo, zbrodnie przeciwko ludzkości i wojenne, agresja) na podstawie prawa międzynarodowego, z siedzibą w Hadze.

⁵⁹ Międzynarodowy Trybunał Karny w Hadze bada możliwości prawne przyjęcie Palestyny do grona państw członkowskich Trybunału.

⁶⁰ *Zob. Rome Statute of the International Criminal Court*, Rome, 17 July 1998, United Nations Treaty Collection, http://untreaty.un.org/cod/icc/statute/english/rome_statute.pdf (pobrano 10.12.2012 r.)

⁶¹ *Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza* – (Konwencja jamajska, Konwencja o prawie morza, ang. United Nations Convention on the Law of the Sea) – umowa międzynarodowa wypracowana podczas obrad III Konferencji Prawa Morza ONZ, podpisana 10 grudnia 1982 w Montego Bay na Jamajce. Obecnie stanowi podstawowy dokument prawny w dziedzinie prawa morza.

⁶² Ch. McGreal, 15.12.2012, *International criminal court is a lever for Palestinians on Israeli settlements*, <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2012/dec/15/international-criminal-court-lever-palestinians>, (pobrano 10.11.2012 r.)

⁶³ *Międzynarodowa Organizacja Lotnictwa Cywilnego (ICAO)* – ustanawia standardy międzynarodowe niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa i wydajności transportu lotniczego. Koordynuje także współpracę międzynarodową we wszystkich dziedzinach lotnictwa cywilnego.

o uzyskanie tytułu prawnego do kontroli przestrzeni powietrznej i wód wokół Strefy Gazy, obecnie objętych izraelską blokadą morską.

Uzyskanie statusu nieczłonkowskiego państwa obserwatora ONZ stanowi dyplomatyczny i prawny sukces Autonomii Palestyńskiej na arenie międzynarodowej. Prezydent Mahmud Abbas został przez Palestyńczyków przywitany jak bohater. Palestyńczycy na Zachodnim Brzegu Jordanu i w Strefie Gazy masowo wyszli na ulice, żeby świętować.⁶⁴ Podniesienie statusu Palestyny do rangi nieczłonkowskiego państwa obserwatora ONZ ma być ważnym krokiem na drodze do uznania ich państwowości. Palestyna będąc nieczłonkowskim państwem obserwatorem ONZ będzie miała wzmocnioną pozycję w rozmowach pokojowych z Izraelem w sprawie głównych kwestii, które ich dzielą: statusu Jerozolimy, losu osiedli, dokładnej lokalizacji granic, prawa do powrotu palestyńskich uchodźców, praw wodnych i kwestii dotyczących bezpieczeństwa. Przyjęta rezolucja ma stanowić konieczny krok do ochrony ich prawa do samostanowienia i powstania dwóch państw.

Podniesienie palestyńskiego statusu przez Zgromadzenie Ogólne ONZ nie zmieni sytuacji Palestyńczyków, ale może stanowić bodziec do utworzenia własnego państwa. Palestyna uzyska większy wpływ w ONZ, który jest nadrzędnym organem świata i źródłem autorytetu w zakresie prawa międzynarodowego. Prezydent Autonomii Palestyńskiej umocnił swoją pozycję w rywalizacji z Hamasem, który zyskał na poparciu podczas konfliktu w Strefie Gazy. Głosowanie ONZ z 29 listopada 2012 roku to dyplomatyczny sukces przywódcy OWP i może pomóc w umocnieniu jego pozycji wśród głęboko podzielonych Palestyńczyków. Decyzja ONZ może być strategią osłabienia Hamasu i wzmocnienia rządzącego na Zachodnim Brzegu Fatahu, a przez to osłabienia wiary w walkę zbrojną i wsparcia dyplomatycznej ścieżki. Rezolucja ONZ ma wymiar symboliczny, ponieważ Palestyńczycy wciąż pozostają pod kontrolą Izraela.

Zakończenie

Uzyskanie przez Autonomię statusu pełnoprawnego członkostwa jest, póki co, niemożliwe za sprawą Stanów Zjednoczonych. Już rok temu, we wrześniu 2011 roku, prezydent Autonomii Palestyńskiej Mahmud Abbas złożył wniosek o pełne członkostwo. Wniosek przepadł w związku z groźbą weta ze strony USA. Należy pamiętać, że aby uzyskać status państwa nieczłonkowskiego wystarczy większość Zgromadzenia Ogólnego, natomiast żeby uzyskać status pełnoprawnego członka zalecenie musi wydać Rada Bezpieczeństwa. Przywódcy OWP już zapowiadają, że przyznanie Autonomii statusu państwa nieczłonkowskiego ONZ jest kolejnym krokiem w kierunku uzyskania własnego państwa. Zwycięstwo Palestyńczyków należy rozpatrywać w kategoriach wizerunkowych, a nie realnych zmian. Decyzja ONZ jest symbolicznym zwycięstwem Autonomii Palestyńskiej, a kwestię sporne muszą zostać uregulowane poprzez bezpośrednie negocjacje pomiędzy stronami.

Przez 65 lat Organizacja Narodów Zjednoczonych nie była w stanie chociaż zbliżyć się do rozwiązania konfliktu między Palestyńczykami a Izraelczykami. Wątpliwe jest, aby przyznanie Autonomii Palestyńskiej statusu państwa nieczłonkowskiego ONZ mogło to zmienić. Konsekwencjami rezolucji ONZ może

⁶⁴ *Palestinians celebrate status upgrade at UN*, AJE – Al Jazeera, <http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2012/11/20121129223421111270.html> (pobrano 10.11.2012 r.)

być zaostrenie napięcia między stronami, wzrost przemocy na terenach palestyńskich i zaprzestanie współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa między Izraelem a OWP. Podwyższanie statutu Autonomii może spowodować dyplomatyczne, ekonomiczne i gospodarcze skutki dla regionu. Autonomia Palestyńska, pogrążona w ogromnych trudnościach finansowych, ryzykuje obcięcie funduszy pomocowych z Izraela i USA. Po tym jak Palestyna została przyjęta do UNESCO Waszyngton wstrzymał finansowanie tej organizacji pozbawiając ją środków, które stanowiły 22% budżetu.⁶⁵ Izrael również zatrzymał wypłaty do UNESCO i wstrzymał na dwa miesiące wypłatę przychodów z ceł za produkty importowane na terytoria palestyńskie. Stany Zjednoczone i Izrael wycofały na znak protestu – swoich przedstawicieli z UNESCO. Podobny los może spotkać inne agencje ONZ w razie przyjęcia do nich Autonomii Palestyńskiej. Taka reakcja Stanów Zjednoczonych naruszyłaby prestiż USA jako bezstronnego mediatora w konflikcie bliskowschodnim.

Odpowiedzią Izraela na przyznanie Autonomii Palestyńskiej statusu państwa nieczłonkowskiego ONZ była zapowiedź ogłoszenia budowy 3 tys. nowych mieszkań dla żydowskich osadników na Zachodnim Brzegu Jordanu i we Wschodniej Jerozolimie, rozbudowę istniejących osiedli żydowskich i usprawnianie tzw. Planu E1.⁶⁶ Izrael zablokował transfer środków z podatków należnych Autonomii Palestyńskiej – 460 milionów szekeli (ok. 92 mln euro). Ministerstwo Spraw Zagranicznych Izraela zapowiedziało podjęcie bardziej drastycznych kroków, jeżeli Autonomia przystąpi do Międzynarodowego Trybunału Karnego. Palestyńska gospodarka jest w dużym stopniu zależna od pomocy zagranicznej, a wzrost gospodarczy wymaga złagodzenia przez Izraela ograniczeń bezpieczeństwa, które odciąża przepływ handlu. Wśród innych prawdopodobnych działań odwetowych można wymienić ewentualne ograniczenie liczby pozwoleń na pracę, wydawanych palestyńskim pracownikom, a także utrudnianie przedstawicielom palestyńskich władz swobodnego poruszania się po Zachodnim Brzegu. Izraelczycy mogą dodatkowo zerwać wszelkie rozmowy pokojowe i dążyć do izolacji Autonomii Palestyńskiej. Izraelskie sankcje karne dla Autonomii mogą zagrozić jego pokojowi z Egiptem, gdzie tymczasowy rząd po upadku prezydentury Hosniego Mubaraka stara się wprowadzić normalizację. Wydarzenia arabskiej wiosny zmieniły sytuację na Bliskim Wschodzie. W ciągu najbliższych miesięcy i lat Izrael będzie musiał na nowo zdefiniować swoje relacje z sąsiadami i zastanowić się, jaką politykę prowadzić, żeby uniknąć konfliktu.

Podczas wielkiego politycznego przewrotu na Bliskim Wschodzie sprzeciw USA wobec rezolucji ONZ może spowodować pogorszenie wizerunku Waszyngtonu w świecie arabskim i islamskim. Od początku „arabskiej wiosny” USA wspiera młode *demokracje* w regionie, a w przypadku starań Autonomii Palestyńskiej o uzyskanie statusu pełnoprawnego członka ONZ, zapowiadane w Radzie Bezpieczeństwa weto USA zwiększyłoby antyamerykańskie nastroje wśród Arabów i reszty muzułmanów. Może to osłabić zdolność USA do pośredniczenia w izraelsko-palestyńskich procesie pokojowym i pielęgnować

⁶⁵ Zgodnie z amerykańskim prawem USA nie mogą finansować żadnej organizacji, która uznaje Autonomię Palestyńską.

⁶⁶ *Plan E1* – liczący sobie już dwadzieścia lat projekt zabudowy tak zwanego obszaru E1, czyli liczącego niecałe 120 ha powierzchni (4,6 m²) skrawka Zachodniego Brzegu położonego tuż pod Jerozolimą i graniczącego z osiedlem Ma'ale Adumim. Izrael postanowił, że wybuduje tam domy i połączy Jerozolimę z największym jak dotąd osiedlem Maale Adumim, przeciętoby na pół Zachodni Brzeg, blokując główną arterię łączącą południową i północną część Zachodniego Brzegu.

sojusze w rodzących się rodzących się arabskich demokracjach. Niewypracowanie wspólnego stanowiska przez Unię Europejską pokazało po raz kolejny jej niezdolność do osiągnięcia konsensusu w kwestiach polityki zagranicznej. Głosowanie nad przyznaniem Autonomii Palestyńskiej statusu nieczłonkowskiego państwa obserwatora ONZ powoduje kolejne załamanie w fasadzie zachodniej solidarności, odstawiając przepaść między Unią Europejską a państwami członkowskimi NATO odnośnie polityki bliskowschodniej.

Streszczenia

W artykule autorka analizuje wpływ przyznania Autonomii Palestyńskiej statusu nieczłonkowskiego państwa obserwatora ONZ na bliskowschodni proces pokojowy. Artykuł ten przedstawia długi i trudny proces pokojowy w konflikcie izraelsko-palestyńskim. Autorka wymienia czynniki, które nie pozwoliły stronom zawrzeć porozumienia pokojowego. Artykuł omawia ogólny proces uzyskania przez Palestynę statusu nieczłonkowskiego państwa obserwatora ONZ, i międzynarodową debatę na ten temat. Głównym celem części badawczej jest analiza czynników politycznych i ekonomicznych związanych z podwyższeniem statutu Palestyny w ONZ. Kolejno autorka w artykule tym przedstawia stopień wpływu podwyższonego statusu Autonomii Palestyńskiej na konflikt izraelsko-palestyński i sytuację w regionie. Podsumowując, w tekście nie tylko przedstawiono główne zalety i wady wpływu przyznania Palestynie statutu nieczłonkowskiego państwa-observatora ONZ, ale również ich wpływ na bezpieczeństwo na Bliskim Wschodzie.

Summary

In this article the author analyse the impact of the grant *Palestinian Authority* a non-member observer state status at UN the Middle East Peace Process. The article also illustrates a long and difficult process of Peace process in the Israeli-Palestinian conflict. Author mentioned factors which prevented the parties to concluded a peace agreement. This article is discussed about the general process of the Palestinians obtaining non-member observer state status, presents the international debate on the subject. The main purpose of the research part is analyze the political factors and economic connected with the Palestine Upgraded Status in U.N. The next one the author of this article shows the extent of increase the Palestinian Authority status affect the Israeli-Palestinian conflict and the situation in the region. In conclusion, this article is not only presents a main advantages and the Disadvantages of the impact of the grant Palestine a non-member state observer status at the UN, but also shows the impact of Palestine statue on security in the Middle East.

Bibliografia

1. Admission of Palestine as member of UNESCO – Resolution, 29 Oktober 2011
2. AJE – Al Jazeera, www.aljazeera.com
3. Application of Palestine for admission to membership in the United Nations, 23 September 2011
4. BBC, www.bbc.co.uk
5. Britannica Online Encyclopedia, www.britannica.com

6. Brown N. J., *Palestinian Politics After the Oslo Accords: Resuming Arab Palestine*. California 2003
7. Brzeziński Z., *Wielka szachownica*. Warszawa 1998
8. Chojnowski A., Tomaszewski J., *Izrael*. Warszawa 2001
9. Consilium of the European Union, www.consilium.europa.eu
10. Declaration of Principles on Interim Self-Government Arrangements, 13 September 1993
11. Dunstan S., *Wojna sześciodniowa 1967. III wojna izraelsko-arabska*. Poznań 2010
12. Encyclopedia of the Palestinians, Mattar P. New York 2005
13. Encyklopedia PWN, encyklopedia.pwn.pl
14. Fisher M., *How Europe voted on Palestine at the UN, in 2011 and now*, "Washington Post", 29.11.2012
15. France at the United Nations, www.franceonu.org
16. Gelvin J. L., *Konflikt izraelsko-palestyński*. Kraków 2009
17. Halliday F., *Islam i mit konfrontacji*. Warszawa 2002
18. Hertzberg A., *The Zionist Idea: A Historical Analysis and Reader*. Philadelphia 1997
19. Israel Ministry of Foreign Affairs, www.mfa.gov.il
20. Israeli Missions Around The World, <http://embassies.gov.il>
21. Kukułka J., *Historia współczesna stosunków międzynarodowych 1995-2004*. Warszawa 2001
22. Laqueur W., *A History of Zionism*. New York 2003
23. Lynch C., *UNESCO votes to admit Palestine; US cuts off funding*, "Washington Post", 31.10.2011
24. Mansfield P., *The Arabs*. London 1992
25. McGreal Ch., *International criminal court is a lever for Palestinians on Israeli settlements*, "Guardian", 15.12.2012
26. Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, www.msz.gov.pl
27. Ministry Of Information Palestinian National Authority, www.minfo.ps
28. Mojsiewicz C., *Leksykon problemów międzynarodowych i konfliktów zbrojnych*. Wrocław 1999
29. Montefiore S. S., *Jerozolima. Biografia*. London 2011
30. NAD Palestine Liberation Organization, www.nad-plo.org
31. *Najnowsza historia świata*, Patek A., Rydel J., Węc J. J., tom I (1945-63). Kraków 1997
32. Office of The Prime Minister of Israel, www.pmo.gov.il
33. Palästinensische Mission in der Bundesrepublik Deutschland, www.palaestina.org
34. Palestinian Declaration of Independence, 15 November 1988
35. Palestinians celebrate status upgrade at UN, „Al Jazeera“ 30.11.2012
36. Quandt W. B., *Peace process: American diplomacy and the Arab-Israeli conflict since 1967*. Washington 2005
37. Ravid B., *After UNESCO vote, Israeli sanctions on Palestinian Authority anger US*, „Haaretz“, 04.11.2011
38. Resolution 181 Future government of Palestine, 29 November 1947
39. Resolutions 3237 (XXIX) Observer status for the Palestine Liberation Organization, 22 November 1974

40. Resolutions A/RES/67/19 Status of Palestine in the United Nations, 29 November 2012
41. Rome Statute of the International Criminal Court, Rome, 17 July 1998
42. Stosunki międzynarodowe, pod red. W. Malendowski, Cz. Mojsiewicz. Wrocław 2000
43. Świeca J., *Bliskowschodni proces pokojowy. Idee – inicjatywy – dyplomacja*. Katowice 1996
44. The Palestine Mandate, 24 July 1922
45. The Permanent Mission of Germany to the United Nations New York, www.new-york-un.diplo.de
46. The White House, www.whitehouse.gov
47. U.S. Department of State, www.state.gov
48. U.S. Energy Information Administration (EIA), <http://www.eia.gov>
49. UN System of Organizations, www.unsystem.org
50. UNESCO, www.unesco.org
51. United Nations, *The question of palestine at the United Nations*. Nowy Jork 2008
52. United Nations, www.un.org
53. United States Mission to the United Nations, www.usun.state.gov
54. Zając J., *Środki i metody oddziaływania USA w bliskowschodnim procesie pokojowym (1991-2000)*. Warszawa 2005